

АРТУР КОНАН ДОЙЛ

MYRKKYVYÖHYKE

Артур Конан Дойл

Myrkkyvyöhyke

«Public Domain»

Дойл А.

Мурккувуöһуке / А. Дойл — «Public Domain»,

Содержание

I	5
II	15
Конец ознакомительного фрагмента.	17

Arthur Conan Doyle

Myrkkyvyöhyke

I

Viivojen himmeneminen

On aivan välttämätöntä, että minä nyt heti, kun nämä hämmästyttävät tapaukset ovat vielä selvinä ajatuksissani, kirjoitan ne muistiin noudattaen sitä tarkkuutta yksityisseikoissa, jonka aika saattaa hävittää. Mutta niinkin tehdessäni olen aivan ymmällä ihmettelystä, kun ajattelen, että juuri meidän pikku joukkomme "Kadonneesta maailmasta" – professori Challenger, professori Summerlee, lordi John Roxton ja minä – on saanut kokea näin kummallisia vaihteita.

Kun muutamia vuosia sitten selostin *Daily Gazette*ssa merkillistä matkaamme Etelä-Amerikkaan, en osannut ajatella, että joutuisin kertomaan vieläkin omituisemmasta henkilökohtaisesta kokemuksesta, sellaisesta, joka on ainokainen kaikissa inhimillisissä aikakirjoissa ja joka varmaan kohoaa historiallisissa esityksissä suurena huippuna matalien kunnain keskellä. Tapaus itse pysyy aina merkillisenä, mutta ne olosuhteet, joiden takia me neljä olimme yhdessä tämän erikoislaatuisen sattuman aikana, kehittyivät mitä luonnollisimmalla ja itse asiassa välttämättömällä tavalla. Minä selitän siihen johtavat tapaukset niin lyhyesti ja selvästi kuin voin, vaikka hyvin tiedän, että mitä täydellisempiä sellaisen asian yksityiskohdat ovat, sitä mieluisampaa se on lukijalle; sillä yleisön uteliaisuus on ollut ja on yhä tyydyttämätön.

Perjantaina, elokuun seitsemäntenäkolmatta päivänä – tämä päivämäärä tullaan aina muistamaan maailman historiassa – menin sanomalehteni toimistoon ja pyysin kolmen päivän lomaa herra McArdelelta, joka vielä johti uutisosastoamme. Tämä vanha kelpo skotlantilainen pudisti päätään, raapi punaista, harvenevaa haivenkiehkuraansa ja puki vastustuksensa sanoiksi:

"Ajattelin, herra Malone, että me saattaisimme käyttää teitä hyödyllisesti näinä päivinä. Ajattelin muuatta juttua, jota te olette ainoa mies käsittelemään sillä tavalla kuin sitä pitäisi käsitellä."

"Olen pahoillani siitä", sanoin koettaen kätkeä pettymystäni. "Tietystikin, jos minua tarvitaan, on asia selvä. Mutta tekemäni sopimus oli tärkeä ja yksityisluontoinen. Jos voitaisiin tulla toimeen ilman minua –"

"Mutta nähdäkseni ei voida."

Se oli katkeraa, mutta minun oli mukauduttava siihen parhaan taitoni mukaan. Oikeastaan olinkin itse siihen syypää, sillä minun olisi pitänyt tähän mennessä tietää, että sanomalehtimiehellä ei ole oikeutta tehdä omia suunnitelmia.

"Sitten minä en enää sitä ajattele", sanoin niin hilpeästi kuin saatoin näin valmistumatta. "Mihin hommaan te minua tarvitsette?"

"Niin, pitäisi haastatella sitä hitonmoista miestä Rotherfieldissa."

"Ette kai tarkoita professori Challengeria", huudahdin.

"Kyllä, juuri häntä minä tarkoitan. Hän juoksutti viime viikolla *Courierin* nuorta Alec Simpsonia takinkauluksesta ja housujen takamuksesta mailin matkan pitkin maantietä. Te olette siitä luultavasti lukenut poliisiraportista. Meidän poikamme haastattelisivat yhtä hyvin valloillaan olevaa alligaattoria Eläintarhassa. Mutta te luullakseni voisitte sen tehdä – kun olette vanha ystävä."

"Niin", vastasin tuntien suurta huojennusta, "tämä tekee kaikki helpoksi. Asia sattuuikin olemaan niin, että pyysin lomaa käydäkseni tapaamassa professori Challengeria Rotherfieldissa. Nyt on kolme vuotta sitten ylätasangolla sattuneen tärkeimmän seikkailumme vuosipäivä, ja hän on pyytänyt koko seuruettamme luokseen vierailulle ja viettämään tapauksen muistoa."

"Mainiota!" huudahti McArdle hieroen käsiään, silmien sädehtiessä lasien takaa. "Sitten te voitte urkkia häneltä hänen mielipiteensä. Jostakin muusta miehestä minä sanoisin, että kaikki on pötyä, mutta tuo veitikka on kerran näyttänyt olevansa oikeassa, ja kuka tietää, eikö hän tekisi sitä vieläkin!"

"Urkkia häneltä mitä?" kysyin. "Mitä hän on tehnyt?"

"Ettekö ole nähnyt tämänpäiväisessä *Timesissä* hänen kirjittään

'Tieteellisistä mahdollisuuksista'?"

"En."

McArdle kumartui ja otti lattialta lehden. "Luekaa se ääneen", sanoi hän osoittaen sormellaan erästä palstaa. "Kuulisin mielelläni sen uudestaan, sillä nyt en ole varma siitä, että olen selvästi käsittänyt miehen tarkoituksen."

Kirje, jonka luin *Gazetten* uutisosaston toimittajalle, kuului näin:

Tieteellisiä mahdollisuuksia.

"Hyvä herra! – Olen lukenut – tuntien huvia, johon on hieman sekoittunut jokin vähemmän kohtelias tunne, – James Wilson MacPhailin miellyttävän ja täysin typerän kirjeen, joka on äskettäin ilmestynyt palstoillanne ja käsittelee Fraunhoferin viivojen himmenemistä sekä kierto- että kiintotähtien spektreissä. Hän kuittaa asian ikäänkuin sillä ei olisi mitään merkitystä. Laajemmasta älystä se saattaa näyttää mahdollisesti hyvinkin tärkeältä, niin tärkeältä, että siihen lopulta sisältyy jokaisen tällä kiertotähdellä elävän miehen, naisen ja lapsen menestys. Voin tuskin toivoa, että tieteellistä kieltä puhuen saisin annetuksi mitään käsitystä mielipiteestäni niille kykenemättömille ihmisille, jotka haalivat aatteitaan päivälehden palstoilta. Siksi koetan laskeutua heidän rajoituksensa tasalle ja selittää tilannetta käyttämällä yksinkertaista vertausta, joka lienee lukijoittenne käsityskyvyn tajuttavissa."

"Mies, hän on ihme, – elävä ihme!" sanoi Mc Ardle pudistaen mieltävästi päätään. "Hän kynisi kyyhkyn poikasen höyhenet ja saisi aikaan metelin kveekarikokouksessa. Ei ihmettä, että hän on tehnyt Lontoon itselleen liian kuumaksi olopaikaksi. Se on vahinko, herra Malone, sillä hänellä on mainiot aivot. No, kuulkaamme nyt vertaus."

"Otaksukaamme", luin minä, "että pieni kimppu yhteenliitettyjä korkeja heitetään matkalla Atlantin yli johonkin hitaaseen merivirtaan. Korokit ajelehtivat verkalleen päivästä päivään, ja olosuhteet niiden ympärillä ovat samat. Jos korkeilla olisi aistimuksia, saattaisimme kuvitella, että ne pitäisivät näitä oloja pysyvinä ja varmoina. Mutta koska meillä on enemmän älyä, tiedämme me, että voi tulla monta asiaa korkeja yllättämään. Ne voisivat ajautua laivaa tai nukkuvaa valasta vasten tai tarttua meriruohon. Joka tapauksessa niiden matka luultavasti päättyisi siihen, että ne viskautuisivat Labradorin kallioiselle rannalle. Mutta mitä ne saattaisivat tietää kaikesta tästä ajelehtiessaan niin hiljaa päivä päivältä valtameressä, joka heidän ajatustensa mukaan on rajaton ja kauttaaltaan samanlainen?"

"Lukijanne ymmärtävät ehkä, että Atlanti edustaa tässä vertauksessa sitä valtavaa eetterimerta, jonka läpi me ajelehdimme, ja että korkkikimppu edustaa sitä pientä ja hämärää kiertotähtijärjestelmää, johon me kuulumme. Kolmannen luokan auringon kanssa, jolla on mukanaan viheliäisiä ja mitättömiä seuralaisia, me ajelehdimme yhä samoissa oloissa jotakin tuntematonta loppua, jotakin ilkeätä mullistusta kohti, joka yllättää meidät avaruuden äärimmillä rajoilla, niin että syöksymme siellä eetteri-Niagaraan tai viskaudumme jotakin kuvaamatonta Labradoria vasten. Minä en näe tässä mitään aihetta kirjoittajanne, herra James Wilson MacPhailin matalaan ja tietämättömään optimismiin, mutta kylläkin monta syytä, miksi meidän pitäisi hyvin kiinteästi ja hartaasti tarkata kaikkia

niitä muutoksen merkkejä avaruudessa, joista oma lopullinen kohtalomme saattaa riippua."

"Mies, hänestä olisi tullut suurenmoinen ministeri", sanoi McArdle. "Tämähän jyrisee kuin urkujen soitto. Kuulkaamme, mikä häntä oikein huolestuttaa."

"Spektrissä näkyvien Fraunhoferin viivojen yleinen himmeneminen ja vaihtuminen viittaa mielestäni siihen, että maailmankaikkeudessa on tapahtunut laajalle ulottuva tärkeä ja erikoinen muutos. Kiertotähdessä tuleva valo on auringon heijastunutta valoa. Kiintotähdessä tuleva valo on omintakeista. Mutta sekä kierto- että kiintotähtien spektrit ovat kaikki tässä tapauksessa muuttuneet samalla tavalla. Onko näissä taivaankappaleissa siis tapahtunut muutos? Minusta sellainen ajatus on käsittämätön. Mikä yhteinen muutos olisi voinut yhtäaikaa sattua niissä kaikissa? Merkitseekö se muutosta omassa ilmakehässämme? Se on mahdollista, mutta perin epätodennäköistä, koska emme näe siitä ympärillämme mitään merkkejä, eikä kemiallinen erittely ole voinut sitä osoittaa. Mikä sitten on kolmas mahdollisuus? Että muutos on saattanut tapahtua eri tähtien välisessä aineessa, siinä äärettömän hienossa eetterissä, joka ulottuu tähdestä tähteen ja leviää kautta koko maailmankaikkeuden. Me uiskentelemme syvällä tämän valtameren jossakin hitaassa virrassa. Eikö se virta saattaisi ajaa meitä eetterivyöhykkeisiin, jotka ovat uusia ja joiden ominaisuuksista meillä ei ole milloinkaan ollut käsitystä?

– Jossakin tapahtuu muutos. Tämä taivaankappalten spektrin häiriö on siitä merkinä. Muutos saattaa olla hyvä. Se saattaa olla paha. Sen ei tarvitse olla kumpaakaan. Me emme tiedä. Pintapuoliset tarkastelijat saattavat käsitellä asiaa, ikäänkuin siitä ei tarvitsisi välittää, mutta se, jolla samoin kuin minulla on todellisen filosofin syvempi ymmärtämiskyky, käsittää, että maailmankaikkeuden mahdollisuudet ovat laskemattomia ja että viisain ihminen on se, joka on valmistautunut odottamattoman varalle. Ottaakseni selvän esimerkin: kuka uskaltaisi sanoa, että se salaperäinen ja yleinen sairastuminen, jonka juuri tänäaamuinen lehtenne kertoo ilmenneen Sumatran alkuasukasrotujen keskuudessa, ei ole missään yhteydessä jonkin maailmankaikkeutta koskevan muutoksen kanssa, jota kohtaan ne ehkä ovat herkempiä kuin Euroopan monivivahteisemmat kansat? Minä esitän tämän ajatuksen, olkoon siinä perää tai ei. Sen todeksi väittäminen on nykyisellä asteella yhtä hyödytöntä kuin sen kieltäminenkin, mutta vain mielikuvitusta vailla oleva tomppeli on liian tyhmä huomatakseen, että se on hyvinkin tieteellisen mahdollisuuden rajoissa.

Kunnioittaen

George Edward Challenger

The Briars, Rotherfield."

"Se on hieno, innostava kirje", sanoi McArdle ajattelevasti, sovittaen savuketta pitkään lasiputkeen, jota hän käytti imukkeena. "Mikä on siitä teidän ajatuksenne, herra Malone?"

Minun oli tunnustettava täydellinen ja nöyryyttävä tietämättöryyteni puheena olevasta asiasta. Mitä esimerkiksi olivat Fraunhoferin viivat? McArdle oli juuri tutkinut asiaa toimistossa sävyisän

tiedemiehemme avulla ja otti pöydältään kaksi niistä monivärisistä spektrinauhoista, jotka ylimalkaan ovat sennäköisiä kuin jonkin nuoren ja kunnianhimoisen krikettiklubin hatunnauhat. Hän osoitti minulle, että niissä oli eräitä mustia viivoja poikkipäin siinä loistavassa värisarjassa, joka alkoi punaisesta toisessa päässä ja päättyi punakeltaisten, keltaisten, vihreäin, sinisten ja indigoväristen jaksojen kautta punasiniseen väriin toisessa päässä.

"Nuo tummat juovat ovat Fraunhoferin viivoja", sanoi hän. "Värit ovat juuri itse valoa. Aina kun valo hajoitetaan särmiöllä, saadaan samat värit. Ne eivät sano meille mitään. Viivat sitävastoin ovat tärkeitä, koska ne vaihtelevat sen mukaan, mikä synnyttää valoa. Nuo viivat ovat viime viikolla muuttuneet kirkkaista epäselviksi, ja kaikki tähtitieteilijät ovat kiistelleet tämän ilmiön syystä. Tässä on huomista lehteämme varten valokuva epäselvistä viivoista. Yleisö ei ole tähän asti kiinnittänyt asiaan vähääkään huomiota, mutta tämä Challengerin kirje *Timesissä* saa heidät luullakseni heräämään."

"Entä se, mitä sanotaan Sumatrasta?"

"No niin, spektrin epäselvästä viivasta on pitkä loikkaus Sumatran sairaaseen neekeriin. Ja kuitenkin tuo nuori mies on kerran ennen osoittanut meille tietävänsä, mistä hän puhuu. Siellä kaukana on epäilemättä jotakin omituista tautia, ja tänään on juuri tullut kaapelisanoma Singaporesta, että majakat eivät toimi Sundasalmessa, mistä on seurauksena, että kaksi laivaa on ajautunut rannikolle. Joka tapauksessa tämä on hyvä aihe, josta voitte haastatella Challengeria. Jos saatte selville jotakin varmaa, saadaan siitä palstallinen maanantain lehteen."

Olin tulossa uutisosaston toimittajan huoneesta ajatellen mielessäni uutta tehtävääni, kun kuulin nimeäni huudettavan alhaalta odotushuoneesta. Siellä oli sähkösanomapoika, mukanaan sanoma, joka oli tuotu asunnostani Streathamista. Tiedonanto oli juuri siltä mieheltä, josta olimme keskustelleet, ja kuului näin:

"Malone, 17 Hill Street, Streatham. – Tuokaa happea, – *Challenger*."

"Tuokaa happea!" Mikäli muistin, oli professorilla oikea norsunhuumori, joka pystyi mitä kömpelöimpiin ja hassuimpiin kepposiin. Oliko tämä yksi niitä piloja, jotka saivat hänet purskahtamaan meluiseen nauruun, jolloin hänen silmänsä katosivat ja hän, täysin välinpitämättömänä kaikkien ympärillä olijain vakavuudesta, oli pelkkänä ammottavana suuna ja heiluvana partana? Minä ajattelin noita sanoja, mutta en voinut saada niistä kokoon mitään, mikä olisi edes vähänkään ollut lystillistä. Toisaalta se oli varmasti lyhyt ja tarkka määräys – tosin hyvin omituinen. Hän oli vihoviimeinen mies, jonka määrättyä käskyä olisin ollut halukas laiminlyömään. Mahdollisesti oli tehtävänä jokin kemiallinen koe, mahdollisesti – no, minun asiani ei ollut tuumia, miksi hän happea tarvitsi. Minun täytyi sitä saada. Kestäisi melkein tunnin, ennenkuin voisin astua junaan Victoria-asemalla. Otin vuokra-auton ja haettuani osoitteen puhelinluettelosta lähdin Happivarastoyhtiön myymälään Oxford Streetille.

Kun astuin katukäytävälle määräpaikassani, tuli yhtiön ovesta kaksi nuorukaista kantaen rautalieriötä, jonka he hiukan vaivaa nähtyään nostivat erääseen odottavaan autoon. Heidän kintereillään oli vanhahko mies, joka torjui ja neuvoi heitä kitisevällä, ivallisella äänellä. Hän kääntyi minuun päin. Ankarista piirteistä ja pukinparrasta ei voinut erehtyä. Hän oli vanha äreä toverini, professori Summerlee.

"Mitä!" huudahti hän. "Älkää vain sanoko, että *te* olette saanut yhden noista järjettömistä happisähkösanomista!"

Minä näytin sen.

"Kas, kas! Minäkin olen saanut sellaisen ja, kuten huomaatte, suuresti vastoin tahtoani toiminut sen mukaan. Hyvä ystävämme on yhtä mahdoton kuin konsanaan. Hapen tarve ei ole voinut olla niin pakottava, että hänen on täytynyt hylätä tavalliset hankkimistavat ja käyttää väärin niiden aikaa, jotka todellisuudessa ovat enemmän toimessa kuin hän. Miksi hän ei voinut tilata sitä suoraan?"

Minä saatoin ainoastaan otaksua, että hän luultavasti tarvitsi sitä heti.

"Tai luuli tarvitsevansa, mikä on aivan toinen asia. Mutta nyt teidän on tarpeetonta ostaa sitä, koska minulla on tässä melkoinen määrä."

"Hän näyttää kuitenkin jostakin syystä haluavan, että minäkin toisin happea. Turvallisempaa on tehdä täsmälleen, mitä hän käskää."

Käskin siis tuoda Summerleen monista mutisemisista ja muistutuksista huolimatta yhden putken lisää, joka sijoitettiin samoin kuin toinenkin hänen autoonsa, – hän oli näet luvannut ottaa minut mukaansa Victoria-asemalle.

Siirryin maksamaan vuokra-autoni ajajalle, joka riiteli hävyttömästi maksusta. Kun tulin takaisin professori Summerleen luo, oli hän raivoisassa sanakiistassa niiden miesten kanssa, jotka olivat tuoneet hapen, ja hänen valkea pukinpartansa heilahteli suuttumuksesta. Yksi miehistä sanoi häntä muistaakseni "vanhaksi, typeräksi, haalistuneeksi papukaijaksi", mikä raivostutti hänen autonsa ohjaajaa niin, että hän hypähti istuimeltaan ryhtyäkseen pitämään isäntänsä puolta, ja me saimme töintuskin estetyksi, ettei kadulla syntynyt meteliä.

Nämä pikku asiat saattavat näyttää vähäpätöisiltä selostettaviksi ja sivuutettiin sillä hetkellä joutavina. Vasta nyt, kun silmäilen taaksepäin, huomaan niiden yhteyden koko sen tarinan kanssa, joka minun on esitettävä.

Mikäli minusta näytti, oli auton ohjaaja varmasti aloittelija tai muuten hän oli menettänyt malttinsa tässä hämmissä, sillä hän ajoi kehnosti matkallamme asemalle. Kahdesti me olimme vähällä törmätä yhteen toisten yhtäläisesti harhailevien ajoneuvojen kanssa, ja muistan huomauttaneeni Summerleelle, että ajamistaito oli Lontoossa mennyt suuresti alapäin. Kerran me hipaisimme suurta väkijoukkoa, joka katseli tappelua Mallin kulmassa. Ihmiset, jotka olivat hyvin kiihtyneitä, pääsivät suuttumuksen huutoja kömpelön ajamisen takia, ja eräs mies hypähti astinlaudalle ja heilutti keppiä päittemme yläpuolella. Minä sysäsin hänet pois, mutta olimme iloiset, kun selviydyimme heistä ja pääsimme turvallisesti ulos puistosta. Nämä pienet tapaukset, jotka tulivat yksi toisensa jälkeen, olivat pahasti koskeneet hermoihini, ja toverini ärtyisestä käyttäytymisestä näin, että hänen oma kärsivällisyytensä oli melkein lopussa.

Mutta meidän hyvä tuulemme palasi, kun näimme lordi John Roxtonin odottavan itseämme asemasillalla, pitkä hoikka vartalo kiedottuna keltaiseen villaiseen metsästyspukuun. Hänen teräväpiirteiset kasvonsa, joiden unohtumattomat silmät olivat niin tuliset ja samalla kujeelliset, punastuivat mielihyvystä, kun hän näki meidät. Hänen punertavaan tukkaansa oli ilmestynyt harmaita hiuksia, ja ajan taltta oli uurtanut vakoja hänen otsallaan hieman syvemmiksi, mutta muuten hän oli sama lordi John, joka menneinä aikoina oli ollut hyvä toverimme.

"Halloo, herra professori! Halloo, nuori mies!" huusi hän tullessaan meitä kohti.

Hän ihan ulvoi mielihyvystä, kun näki happilieriöt takanamme kantajan käsirattailla.

"Teilläkin siis on niitä!" huudahti hän. "Minun on tavaravaunussa."

Mitähän se vanha ystävämme oikein tarkoittaa?"

"Oletteko nähnyt hänen kirjettään *Timesissä*?" kysyin.

"Mitä se sisälsi?"

"Pelkkää pötyä!" sanoi Summerlee äreästi.

"No, no, se on tämän happihomman perustana, jollen ole erehtynyt", sanoin.

"Pelkkää pötyä!" huudahti Summerlee taas tarpeettoman rajusti.

Me olimme kaikki menneet ensi luokan tupakkavaunuun, ja hän oli jo sytyttänyt lyhyen ja hiiltyneen, ruusupuusta tehdyn piippunsa, joka näytti kärventävän hänen pitkän riidanhaluisen nenänsä päätä.

"Ystävä Challenger on älykäs mies", sanoi hän hyvin kiivaasti. "Kukaan ei voi sitä kieltää. Vain hullu voisi väittää vastaan. Katsokaa hänen hattuaan. Sen sisäpuolella on kuusikymmentä unssia aivoja – iso kone, joka käy tasaisesti ja tekee hyvää työtä. Näyttäkää minulle konehuone, niin minä ilmoitan koneen koon. Mutta hän on synnynnäinen puoskari – olettehan kuulleet, että olen sen sanonut hänelle päin kasvoja – synnynnäinen puoskari, joka käyttää jotakin dramaattista tempua päästäkseen

julkisuuteen. Kaikki on hiljaista, ja silloin ystävä Challenger huomaa, että on mahdollisuus saada yleisö hänestä puhumaan. Ettehän vain kuvittele hänen vakavasti uskovan sellaiseen hassutukseen, että eetterissä on tapahtunut muutos ja että siinä piilee vaara ihmisluvulle. Onko maailmassa ikinä kuultu sellaista akkojen juttua?"

Hän istui kuten vanha valkea korppi, raakkuen ja tärysten ivallisesta naurusta.

Suuttumuksen aalto kulki lävitsemi, kun kuuntelin Summerleeta. Oli häpeällistä, että hän puhui sillä tavoin johtajasta, joka oli ollut kaiken maineemme alkuna ja toimittanut meille sellaisen kokemuksen, ettei moista ole tullut kenenkään ihmisen osaksi. Olin avannut suuni lausuakseni jonkin kiihkeän vastaväitteen, kun lordi John ehätti ennen minua.

"Te olette kerran ennen kiistellyt Challengerin kanssa", sanoi hän vakavasti, "ja teidät voitettiin kymmenessä sekunnissa. Minusta näyttää, professori Summerlee, että hän on ulkopuolella teidän luokkaanne ja että te teette parhaiten pysyessänne erillänne ja jättäessänne hänet rauhaan."

"Sitäpaitsi", sanoin minä, "hän on ollut meidän kaikkien hyvä ystävä. Olkootpa hänen vikansa mitkä tahansa, hän on suora kuin viiva, enkä minä usko, että hän koskaan puhuu tovereistaan heidän selkensä takana."

"Hyvin sanottu, poikaseni", sanoi lordi John Roxton. Sitten hän läimäytti ystävällisesti hymyillen professori Summerleeta olkapäälle. "No niin, herra professori, me emme tähän aikaan päivästä rupea riitelemään. Me olemme nähneet yhdessä liian paljon. Mutta pitääkö varanne, kun tulette lähelle Challengeria, sillä tämä nuori mies ja minä olemme hieman arkaluontoisia vanhan kelpo miehen puolesta."

Mutta Summerlee ei ollut sovitteluun taipuvalla tuulella. Hänen kasvonsa olivat vääntyneet osoittamaan ankaraa paheksumista, ja hänen piipustaan vyöryi paksuja pilviä vihaista savua.

"Mitä teihin tulee, lordi John Roxton", puhui hän kitisevällä äänellään, "merkitsee teidän mielipiteenne tieteellisestä asiasta minun silmissäni yhtä paljon kuin minun ajatukseni uudenlaisista lintupysyisistä merkitsisi teidän silmissänne. Minulla on itselläni arvostelukykyä ja käytän sitä omalla tavallani. Onko se seikka, että arvostelukyky kerran on johtanut minut harhaan, minään syynä, jonka takia minun pitäisi harkitsematta hyväksyä mitä tahansa, vaikka kuinkakin laajalle ulottuvia päätelmiä, joita tuo mies saattanee esittää? Pitääkö meillä olla tieteen paavi, joka esittää *ex cathedra* erehtymättömiä sääntöjä nöyrän yleisöparven ehdottomasti hyväksyttäväksi? Minä sanon teille, herra, että minulla on omat aivoni ja että tuntisin itseni typeräksi pöyhkeilijäksi ja orjaksi, jollen niitä käyttäisi. Jos teitä miellyttää uskoa tähän loruun eetteristä ja Fraunhoferin spektriviivoista, niin uskokaa kaikin mokomin, mutta älkää vaatiko, että se, joka on teitä vanhempi ja viisaampi, yhtyisi hulluuteenne. Eikö ole ilmeistä, että jos eetteri olisi vioittunut siinä määrin kuin hän väittää, ja että jos se olisi vahingollista ihmisten terveydelle, niin tulos ilmenisi jo meissä?" Tässä hän nauroi riemuiten meluisasti omasta todistelustaan. "Niin, herra, me olisimme jo hyvin kaukana tavallisesta itsestämme, ja sensijaan että istuisimme rauhallisesti pohtimassa tieteellisiä ongelmia rautatievaunussa, meidän tulisi osoittaa todellisia oireita siitä myrkyistä, joka vaikuttaa meissä. Missä me näemme merkkejä tästä maailmoja myrkyttävästä häiriöstä? Vastatkaa siihen, herra! Vastatkaa minulle siihen! No no, ei mitään väittelyitä! Minä vaadin teiltä vastausta!"

Suutuin yhä enemmän. Summerleen käyttäytymisessä oli jotakin hyvin ärsyttävää ja riidanhaluista.

"Minä luulen, että jos te tietäisitte enemmän tosiasioita, ette olisi niin varma mielipiteestänne", sanoin minä.

Summerlee otti piipun suustaan ja tarkasti minua katse kivikovana.

"Pyydän, että sanoisitte, herraseni, mitä tarkoitatte tällä jonkun verran nenäkkäällä huomautuksella!"

"Tarkoitan, että kun lähdin toimistosta, uutisosaston johtaja kertoi minulle tulleen sähkösanoman, joka vahvisti todeksi tiedon Sumatran alkuasukkaiden yleisestä sairaudesta, ja hän lisäsi, että valoja ei ole sytytetty Sunda-salmissa."

"Todellakin, inhimillisellä typeryydellä pitäisi olla jokin raja!" huudahti Summerlee suorastaan raivoissaan. "Ettekö te tosiaankaan käsität, että eetteri – jos me hetkeksi hyväksymme Challengerin nurinkurisen otaksuman – on yleismaailmallista ainetta, joka on samaa täällä kuin maailman toisellakin puolella? Saatatteko hetkeksikään otaksua, että on Englannin eetteriä ja Sumatran eetteriä? Ehkä te kuvittelette, että Kentin eetteri on jollakin tavoin parempaa kuin Surreyn eetteri, jonka lävitse juna nyt kuljettaa meitä. Tavallisen maallikon herkkäuskoisuudella ja tietämättömyydellä ei ole tosiaan mitään rajoja. Voiko kuvitella Sumatran eetterin olevan niin kuolettavaa, että se aiheuttaisi täydellisen tunnottomuuden juuri silloin, kun tšekäläisellä eetterillä ei ole ollut meihin minkäänlaista huomattavaa vaikutusta? Mitä minuun omakohtaisesti tulee, saatan täydellä todella sanoa, etten koskaan eläissäni ole tuntenut itseäni ruumiillisesti vahvemmaksi tai henkisesti paremmin tasapainossa olevaksi kuin nyt."

"Saattaa olla niin. Minä en väitä olevani tiedemies", sanoin, "vaikka olen kuullut jostakin, että yhden sukupolven tiede on seuraavalle tavallisesti vain joukko harhapäätelmiä. Mutta ei tarvita paljon tervettä järkeä käsittääkseen, että – koska me näytämme tietävän niin vähän eetteristä – siihen saattaisivat vaikuttaa jotkin paikalliset olosuhteet eri osissa maailmaa ja että sen sikäläinen vaikutus ilmenisi vasta myöhemmin meidän keskuudessamme."

"Saattaisi' ja 'saattaa' sanoillanne te voitte todistaa vaikka mitä", huusi Summerlee raivoisasti. "Siat saattavat lentää. Niin, herraseni, siat *saattavat* lentää, – mutta ne eivät lennä. Ei maksa vaivaa väitellä teidän kanssanne. Challenger on täyttänyt teidät typeryyksillään, eikä järki pysty teihin kumpaankaan. Minä voisin yhtä hyvin esittää todistukseni noille vaunun patjoille."

"Minun täytyy sanoa, professori Summerlee, että teidän tapanne eivät näytä parantuneen senjälkeen, kun minulla viimeksi oli ilo teitä tavata", sanoi lordi John vakavasti.

"Te pikku lordit ette ole tottuneet kuulemaan totuutta", vastasi Summerlee katkerasti hymyillen. "Teistä tuntuu hiukan loukkaavalta, eikö niin, kun joku saa teidät huomaamaan, että te arvonimestänne huolimatta pysytte hyvin tietämättömänä ihmisenä?"

"Kunniani kautta, herra", sanoi lordi John hyvin ankarasti ja jäykästi, "jos te olisitte nuorempi mies, ette uskaltaisi puhua minulle niin loukkaavalla tavalla".

Summerlee työnsi eteenpäin leukansa ja pienen heiluvan pukinpartatupsunsa.

"Soisin teidän tietävän, hyvä herra, että nuorena tai vanhana en ole koskaan pelännyt sanoa mielipidettäni tietämättömälle narrille – niin juuri, herraseni, tietämättömälle narrille, olipa teillä sitten niin monta arvonimeä kuin orjat ovat voineet keksiä ja hullut omaksua."

Hetkeksi lordi Johnin silmät leimahtivat, mutta sitten hän sai hirvittävästi ponnistaen suuttumuksensa hillityksi ja nojautui taaksepäin istuimellaan käsivarret ristissä ja katkera hymy kasvoilla. Minusta kaikki tämä oli kauhistavaa ja surkuteltavaa. Aallon tavoin kulki menneisyyden muisto ylitseni, hyvä toveruus, onnelliset, seikkailurikkaat päivät – kaikki, mitä olimme kärsineet, minkä hyväksi työskennelleet ja mitä voittaneet. Että kaiken pitikin johtaa tähän – herjauksiin ja häväistykseen! Äkkiä aloin nyhkyttää – äänekästä, nieleskelevää, hillitöntä nyhkytystä, jota ei voinut salata. Toverini katsoivat minuun hämmästyneinä. Peitin kasvoni käsilläni.

"Ei minulla mitään hätää ole", sanoin, "mutta minua vain *niin* surettaa!"

"Te olette sairas, nuori mies, siinä on vika", sanoi lordi John.

"Minusta näyttikin heti alussa, että te olitte omituinen."

"Teidän tapanne, herraseni, eivät ole parantuneet näinä kolmena vuotena", sanoi Summerlee pudistaen päätään. "Minultakaan ei jäänyt huomaamatta omituinen käyttäytymisenne sillä hetkellä, jolloin kohtasimme. Teidän ei tarvitse tuhlata myötätuntoanne, lordi John. Nuo kyyneleet johtuvat pelkästään alkoholista. Mies on juopotellut. Ohimennen sanoen, lordi John, nimitin teitä äsken narriksi, mikä oli ehkä tarpeettoman ankaraa. Se sana tuo kuitenkin mieleeni erään arkipäiväisen, mutta huvittavan taidon, joka minulla oli ennen vanhaan. Te tunnette minut vakavana tieteen miehenä. Voitte uskoa, että minulla kerran on ollut useissa lastenkamareissa hyvin ansaittu maine lintujen

äänten jäljittejänä? Ehkä voin auttaa teitä viettämään aikaanne hausalla tavalla. Huvittaisiko teidän kuulla minun kiekuvan kuin kukko?"

"Ei, herraseni", sanoi lordi John, joka oli suuresti loukkaantunut, "se ei huvita minua".

"Kun olen jäljitellyt kaakattavaa kanaa, joka on juuri muninut, on sitäkin pidetty tavallista parempana saavutuksena. Uskallanko yrittää?"

"Ei, herra, ei, – varmastikaan ei."

Mutta tästä vakavasta kieltämisestä huolimatta otti professori Summerlee piipun suustaan ja lopun matkaa hän huvitti – tai ei osannut huvittaa – meitä useilla lintujen ja eläinten äänillä, jotka tuntuivat niin mielettömiltä, että minun kyöneleeni vaihtuivat äkkiä meluisaan nauruun, joka varmaan kävi hysteeriseksi, kun istuin vastapäätä tätä arvokasta professoria ja näin hänen – tai pikemmin kuulin hänen – esittävän kovaäänistä kukkoa tai koiranpenikkaa, jonka hännälle oli astuttu. Kerran lordi John ojensi minulle sanomalehtensä, jonka reunaan hän oli kirjoittanut lyijykynällä: "Mies raukka! Ihan pähkähullu." Epäilemättä hänen esityksensä olivat eriskummaisia, ja kuitenkin niiden suorittaminen tuntui minusta perin taitavalta ja huvittavalta.

Sillävälän lordi John kumartuneena eteenpäin kertoi minulle jotakin määrätöntä juttua puhvelista ja intialaisesta rajahista, – minusta ei siinä tuntunut olevan päätä eikä häntää. Professori Summerlee oli juuri ruvennut visertämään kuin kanarialintu ja lordi John läheni tarinansa huippukohtaa, kun juna pysähtyi Jarvis Brookiin, jonka oli sanottu olevan Rotherfieldia lähimpänä.

Ja siellä oli Challenger meitä vastassa. Hänen esiintymisensä oli mainiota. Kaikki luomakunnan kalkkunakukot eivät yhteensä olisi voineet vetää vertoja sille hitaalle, ylpeäkäyntiselle arvokkuudelle, jolla hän komeili omalla rautatieasemallaan, eikä sille alentuvaa rohkaisua ilmaisevalle hyväntahtoiselle hymylle, joka oli hänen kasvoillaan, kun hän katseli ympärillään olijoita. Jos hän yleensä oli muuttunut vanhoista ajoista, oli muutos tapahtunut siinä, että hänen omituisuutensa olivat käyneet selveämmiksi. Suunnaton pää ja otsan leveä kaarre siihen liimautuneine mustine hiustupsuineen näyttivät vielä suuremmilta kuin ennen. Hänen musta partansa valui esiin yhä suurempana kunnioitusta herättävänä koskena, ja hänen kirkkaat harmaat silmänsä röyhkeine ja ivallisine silmäluomineen olivat vielä käskevämmät kuin aikaisemmin.

Hän pudisti kättäni hyvillään ja hymyili minulle rohkaisevasti, aivan kuin rehtori pikku pojalle, ja tervehdittyään toisia ja autettuaan heitä kokoomaan laukkunsa ja happilieriönsä hän sulloi meidät ja ne suureen autoon, ja ajajana toimi sama tunteeton Austin, se harvinainen mies, jonka olin nähnyt hovimestarina suorittaessani ensimmäisen merkillisen vierailuni professorin luona. Matkamme vei kiemurrellen mäkeä ylös kauniin maiseman lävitse. Minä istuin ajajan kanssa edessä, mutta takanani kuuluivat nuo kolme toveriani puhuvan kaikki yhtäkaa. Lordi John rimpuili yhä puhvelitarinansa kimpussa, mikäli saatoin eroittaa. Toisaalta kuulin uudelleen, kuten vanhoina aikoina, Challengerin äänen syvän jyrinän ja Summerleen itsepintaisen äänenpainon, kun heidän aivonsa kiintyivät kiihkeään ja rajuun tieteelliseen kiistaan. Äkkiä Austin käänsi mahonginvärisiä kasvojaan minua kohti, hellittämättä silmiään ohjauspyörästä.

"Minut on sanottu irti", sanoi hän.

"Hyväinen aika", sanoin minä.

Kaikki näytti tänään omituiselta. Jokainen puhui merkillisiä, odottamattomia asioita. Tämä oli kuin unta.

"Se on tapahtunut neljäkymmentäseitsemän kertaa", sanoi Austin mieltävästi.

"Milloin te menette?" kysyin paremman vastauksen puutteessa.

"Minä en mene", sanoi Austin.

Keskustelu näytti loppuvan siihen, mutta pian hän tarttui siihen uudelleen.

"Jos minä menisin, niin kuka pitäisi huolta hänestä?" Hän heilautti päätään isäntäänsä kohti.

"Kenet hän saisi palvelemaan itseään?"

"Jonkun muun", ehdotin laimeasti.

"Eikä saisi. Ei kukaan pysyisi viikkoakaan. Jos minä menisin, niin koko talo olisi kuin kello, josta veto on lopussa. Minä kerron asiasta teille, koska te olette hänen ystävänsä, ja teidän tulee se tietää. Jos minä tekisin ihan hänen sanansa mukaan – mutta minäpä en raskitse. Hän ja rouva olisivat kuin kaksi pikkulasta, jotka on jätetty yhdessä mytyssä maantielle. Minä olen kaikki kaikessa. Ja sitten hän ottaa ja sanoo minut irti."

"Miksi ei kukaan pysyisi?" kysyin.

"No, he eivät voisi antaa anteeksi niinkuin minä. Hän on hyvin viisas mies, tuo isäntä, – niin viisas, että hän joskus on suorastaan mieletön. Minä olen nähnyt hänet ihan päästään pyörällä, liioittelematta sanoen. Niin, ajatelkaahan, mitä hän teki tänä aamuna."

"Mitä hän sitten teki?"

Austin kumartui puoleeni.

"Hän puri taloudenhoitajarta", sanoi hän käheästi kuiskaten.

"Puri häntä?"

"Niin, herra. Puri häntä jalkaan. Minä näin omin silmin taloudenhoitajan lähtevän maratonjuoksuun hallin ovelta."

"Sepä hittoa!"

"Niin juuri sanoisitte, herra, jos näkisitte jotakin siitä, mitä täällä tapahtuu. Hän ei elä ystävydessä naapurien kanssa. Joku heistä luulee, että kun hän oli niiden hirviöiden joukossa, joista olette kirjoittanut, se oli ihan kuin 'kotikulta suloisin' isännälle ja ettei hän ole milloinkaan ollut sopivammassa seurassa. Niin *he* sanovat. Mutta minä olen palvellut häntä kymmenen vuotta ja pidän hänestä, ja huomatkaa, hän on suuri mies, kun kaikki otetaan lukuun, ja on kunnia palvella häntä. Mutta hän koettelee ihmistä toisinaan julmasti. Katsokaahan nyt tuota. Sitä ette sanoisi vanhanaikaiseksi vieraanvaraisuudeksi, eikö niin? Lukekaahan itse."

Auto oli kiivennyt, hiljaisinta vauhtiaan kulkien, jyrkästi kaartuvaa mäkeä ylös. Kulmassa kurkisti ilmoitustaulu hyvin leikatun pensasaidan yli. Kuten Austin sanoi, ei sitä ollut vaikea lukea, sillä sanat olivat harvalukuiset ja huomiota herättävät:

VAROITUS.

Vierailijoita, sanomalehtimiehiä ja kerjäläisiä ei haluta tänne.

G. E. CHALLENGER.

"Ei, sitä ette voine sanoa sydämelliseksi", jatkoi Austin pudistaen päätään ja katsahtaen surkeaan ilmoitustauluun. "Se ei näyttäisi kauniilta joulukortissa. Pyydän teiltä anteeksi, herra, sillä en ole puhunut näin paljon moneen pitkään vuoteen, mutta tänään näkyvät tunteeni vievän minusta voiton. Hän saa häätää minua niin kauan, että käy kasvoiltaan siniseksi, mutta minä en mene, ja sillä hyvä! Minä olen hänen palvelijansa ja hän on minun herrani, ja silleen se kai jää loppuun asti."

Olimme sivuuttaneet portin valkoiset pylväät ja nousseet pitkin kaartuvaa ajotietä, jota alppiruusut reunustivat. Toisella puolen oli matala, hyvin kodikas ja sievä tiilitalo, jonka puuosat olivat valkoiset. Rouva Challenger, pieni, hieno, hymyilevä olento, seisoj avoimella sisäänkäytävällä toivottaakseen meidät tervetulleiksi.

"Niin, rakkaani", sanoi Challenger, astuen autosta touhuisasti, "tässä ovat vieraamme. Meille on jotakin uutta saada vieraita, eikö niin? Me ja naapurimme emme voi kärsiä toisiamme, vai mitä? Jos he voisivat panna rotanmyrkkyä leipurimme rattaille, niin kaiketi sitä niissä olisi."

"Se on kauheata – kauheata!" huudahti rouva naurun ja kyynelten välillä. "George riitelee aina kaikkien kanssa. Meillä ei ole ystäviä tällä seudulla."

"Se antaa minulle tilaisuuden keskittää huomioni verrattomaan vaimooni", sanoi Challenger, kiertäen lyhyen käsivartensa rouvansa vyötäisille. Jos kuvittelee gorillaa ja gasellia, niin käsittää, miltä pari näytti. "No niin, nämä herrat ovat matkasta väsyneitä, ja murkinan pitäisi olla valmis. Onko Saara palannut?"

Rouva pudisti päätään surullisesti, ja professori nauroi kovaa ja siveli partaansa ylpeällä tavallaan.

"Austin", huusi hän, "kun olette pannut auton korjuun, saatte olla niin hyvä, että autatte emäntäänne pöydän kattamisessa. Nyt, hyvät herrat, olkaa hyvät ja astukaa työhuoneeseeni, sillä on pari hyvin kiireellistä asiaa, joista tahdon teille puhua."

II

Kuoleman hyökyaalto

Hallin lävitse mennessämme soi puhelin, ja me jouduimme vasten tahtoamme kuulemaan professori Challengerin osan nyt alkaneesta kaksinpuhelusta. Minä sanon "me", mutta ei kukaan, joka oli sadan metrin päässä, voinut olla kuulematta hirvittävän äänen jyrinää kautta koko talon. Hänen vastauksensa jäivät mieleeni.

"Kyllä, kyllä, tietysti, minä täällä olen... Niin, varmasti, itse professori Challenger, kuuluisa professori, kukas muu?.. Tietysti, joka sanan, muuten en olisikaan kirjoittanut... Enpä hämmästyisi... Siitä on olemassa kaikki merkit... Korkeintaan päivän tai kahden kuluttua... No, en voi sille mitään, vai kuinka?.. Epäilemättä hyvin ikävää, mutta luulenpa melkein, että se koskee tärkeämpiin ihmisiin kuin teihin. Ei siitä auta vinkua... Ei, minä en mitenkään voinut. Teidän täytyy tyytyä kohtaloonne... Riittää jo, herraseni. Tyhmyyksiä! Minulla on tärkeämpääkin tehtävää kuin kuunnella sellaista löpötystä."

Hän laski kuulotorven rämähtäen paikalleen ja vei meidät yläkertaan suureen, ilmavaan työhuoneeseensa. Tilavalla mahonkipöydällä oli seitsemän tai kahdeksan avaamatonta sähkösanomaa.

"Todellakin", sanoi hän kootessaan ne, "alan jo ajatella, että minulle sähkötteleviltä ihmisiltä säästyisi rahaa, jos ottaisın itselleni sähkösanomaosoitteen. Mahdollisesti olisi 'Noak, Rotherfield' sopivin."

Kuten oli tavallista hänen laskiessaan hämää pilaa, nojasi hän kirjoituspöytää vasten ja mylvi naurunpuuskassa, käsien väristessä niin, että hän tuskin saattoi avata kuoria.

"Noak! Noak!" huohotti hän kasvot punajuurikkaan kaltaisina. Lordi John ja minä hymyilimme myötätuntoisesti, ja Summerlee heilutti kuin vuohi vatsanvaivoissa päätään pilkallisesti paheksuen. Vihdoin Challenger, yhä jumisten ja räjähdellen, alkoi avata sähkösanomiaan. Me kolme seisoiimme kaari-ikkunan luona ja ihailimme suurenmoista näköalaa.

Se oli tosiaan katsomisen arvoinen. Tie oli loivissa kaarteissaan todellakin tuonut meidät melkoisen korkealle – seitsemänsadan jalan korkeuteen, kuten jälkepäin havaitsimme. Challengerin talo oli ihan mäen reunalla, ja sen eteläpuolelta, jonne päin työhuoneen ikkuna oli, näki laajan tasankoalueen poikki sinne asti, missä eteläisten ylänköjen loivat kaaret olivat aaltoilevana taivaanrantana. Eräässä mäkien välisessä notkossa osoitti savun häive Lewesin paikkaa. Jalkojemme juuressa oli epätasainen kanervikko ja pitkiä, heleän vihreitä Crowboroughin golfkentän aloja, kaikki kirjavanaan pelaajia. Vähän edempänä saatoimme nähdä metsän aukeamasta osan Lontoon ja Brightonin välisestä rautatiestä. Lähimpänä, juuri nenämme alla, oli pieni umpinainen pihamaa ja siinä se auto, joka oli tuonut meidät asemalta.

Challengerin päästämä huudahdus sai meidät kääntymään. Hän oli lukenut sähkösanomansa ja järjesti nyt ne pieneksi säännölliseksi pinoksi pöydälleen. Hänen leveät, karkeapiirteiset kasvonsa tai se osa niistä, joka näkyi takkuisen parran yläpuolelta, olivat yhä tummanpunaiset, ja hän näytti olevan hyvin kiihdyksissä.

"Niin, hyvät herrat", sanoi hän sellaisella äänellä kuin olisi kääntynyt julkisen kokouksen puoleen, "tämä on tosiaan mielenkiintoinen jälleenyhtyminen ja sattuu erikoisissa – voinpa sanoa ennenkuulumattomissa – oloissa. Saanko luvan kysyä, oletteko panneet mitään merkille matkallanne kaupungista?"

"Ainoa, mitä huomasin", vastasi Summerlee happamesti hymyillen, "on se, että tämä nuori ystävämme ei ole parantanut tapojaan viime vuosina. Minun täytyy surukseni sanoa, että minulla on ollut syytä vakavasti valittaa hänen käyttäytymistään junassa, ja minulta puuttuisi suorutta, jollen sanoisi, että se on jättänyt minuun mitä epämieluisimman vaikutelman."

"No, no, me kaikki olemme toisinaan hieman ikävystyttäviä", sanoi lordi John. "Nuori mies ei oikeastaan tarkoittanut mitään pahaa. Onhan hän kansainväliseen luokkaan kuuluva, – jos siis häneltä menee puoli tuntia jalkapallo-ottelun kuvailemiseen, on hänellä siihen suurempi oikeus kuin useimmilla muilla ihmisillä."

"Puoli tuntia ottelun kuvailemiseen!" huudahdin närkästyneenä. "Vai niin, mutta teiltä meni puoli tuntia johonkin pitkäveteiseen juttuun puhvelista. Professori Summerlee on todistajani."

"Minä voin tuskin sanoa, kumpi teistä oli väsyttävämpi", sanoi Summerlee. "Minä vakuutan teille, Challenger, etten milloinkaan halua kuulla jalkapallosta tai puhveleista niin kauan kuin elän."

"Minä en ole tänään puhunut sanaakaan jalkapallosta", väitin minä.

Lordi John päästi kimakan vihellyksen, ja Summerlee pudisti surullisesti päätään.

"Lisäksi näin aikaisin päivällä", sanoi hän. "Se on tosiaan valitettavaa. Kun istuin siellä surullisen, mutta mieltävän hiljaisena – "

"Hiljaisena!" huudahti lordi John. "Tehän esititte nurkkakahvilaan sopivaa matkimista koko ajan – muistuttaen enemmän riehaantunutta grammofonia kuin ihmistä."

Summerlee kohottautui osoittaakseen kiihkeätä vastustustaan.

"Teitä huvittaa olla sukkela, lordi John", sanoi hän kasvot happamina.

"No, hitto vieköön, tämähän on pelkkää hulluutta", huudahti lordi John. "Jokainen meistä näyttää tietävän, mitä muut tekivät, eikä kukaan tiedä, mitä hän itse teki. Ajatelkaamme kaikki alusta alkaen. Me menimme ensi luokan tupakkavaunuun, se on selvää, eikö niin? Sitten rupesimme riitelemään Challenger-ystävämme *Timesissä* olleesta kirjeestä."

"Vai niin, vai niin!" murisi isäntämme, ja hänen silmäluomensa alkoivat painua.

"Te sanoitte, Summerlee, ettei hänen väitöksessään ole mitään perää."

"Jopa nyt jotakin!" sanoi Challenger, pullistaen rintaansa ja siveli partaansa. "Ei mitään perää! Minusta tuntuu kuin olisin kuullut nuo sanat ennenkin. Saanenko kysyä, mihin todistuksiin nojaten suuri ja kuuluisa professori Summerlee ryhtyi tuhoamaan sitä ihmispoloista, joka oli uskaltanut lausua jonkin mielipiteen tieteellisesti mahdollisesta asiasta. Ehkä hän alentuu esittämään joitakin syitä vastakkaisten näkökantojensa puolesta, ennenkuin nujertaa kovaonnisen hassuttelijan."

Hän kumarsi, kohautti hartioitaan ja levitti käsiään puhuessaan harkitun ja jyrkän ivalliseen tapaansa.

"Syy oli perin yksinkertainen", vastasi itsepäinen Summerlee. "Minä väitin, että jos maata ympäröivä eetteri on jollakin seudulla kyllin myrkyllistä aiheuttamaan vaarallisia oireita, tuskin on todennäköistä, että me kolme miestä rautatievaunussa emme siitä saisi minkäänlaista vaikutusta."

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.